

Ekstern periodisk programrapport for MA-programmet i Ibsen Studies ved Universitetet i Oslo

Rapporten er svar på bestilling fra Institutt for lingvistiske og nordiske studier, Det humanistiske fakultet, Universitetet i Oslo der panelet ble bedt om å foreta en vurdering av masterprogrammet ved Ibsen Studies ved UiO. Bestillingen ble mottatt 12. desember 2022 med frist for levering 12. mars 2023. Følgende panel utarbeidet rapporten:

- Linda Hamrin Nesby. Professor i nordisk litteratur, UiT Norges arktiske universitet (leder)
- Bergljot Øyrehagen Geist, fagkonsulent, Ibsen Museum & Teater
- Erlend Myklebust, studentrepresentant (masterstudent, klassiske språk)

Evalueringen er basert på følgende dokumentasjon:

- Egenrapport periodisk programevaluering
- Mal for rapporten for det eksterne panelet
- Arbeidsgiverundersøkelsen 2016
- ILNs studiekvalitetsrapport 2017
- Kandidatundersøkelsen 2018
- Emneevalueringer
- Emnebeskrivelser på alle obligatoriske emner

På bakgrunn av programmets egevaluering og øvrig tilsendt materiale ble panelet bedt om å vurdere programmet etter følgende hovedpunkter:

- 1) Vurdering av masterprogrammets læringsutbytter er hensiktsmessige, bla i forhold til arbeidslivsrelevans og videre studier i inn- og utland
- 2) Vurdering om fagmiljø og emnetilbud
- 3) Vurdere hvorvidt programmet vektlegger arbeidslivsrelevans og internasjonalisering, legger til rette for et godt læringsmiljø og har god gjennomføring.
- 4) Sammenfattende begrunnelse for programmets videreføring, endring eller nedleggelse
- 5) Ved anbefalt videreføring av programmet, skissere fokus i det videre kvalitetsforbedringsarbeidet.

Rapporten er strukturert med utgangspunkt i de fem hovedpunktene over.

1. Vurdering av masterprogrammets læringsutbytter

Læringsutbytte generelt

Masterprogrammets læringsutbytter fremstår hensiktsmessige og inkluderer mange og gode kunnskaps- og ferdighetsmål, samt viktige mål for god kompetanse. Læringsutbyttene er mange og tegner bilde av et bredt kompetansetilfang som uteksaminert masterstudent, de fremstår ambisiøse, men også realistiske og oppnåelige. Læringsutbyttet er jevnt over tydelig formulert, men det fremstår noe uklart hva som er forskjellen på «advanced knowledge», «special knowledge», «thorough knowledge» og «has a solid grasp». Det bør vurderes hvorvidt mer standardiserte maler bør utarbeides. Det vil kunne gjøre evalueringsarbeidet enklere å tematisere på tvers av emner (og i senere programevalueringer).

Egenrapporten skildrer læringsutbytter av både spesifikk art (konkret kunnskap om Ibsens tekster, biografi, historiske og andre kontekstuelle forhold) og mer allmenn relevans, for eksempel akademisk skriving, forskningsetikk og kunnskap som kvalifiserer til kulturell administrasjon (cultural administration).

Studentene opplever videre at det oppgitte læringsutbyttet samsvarer godt med det de sitter igjen med etter fullført grad, og tilfredsheten blant studentene er høy.

Læringsutbytte og arbeidsrelevans

I forbindelse med punktet om kulturell administrasjon kunne samarbeid med ENCATC være verdt å utforske. Organisasjonen er ledende globalt innen kulturell administrasjon og kan være en mulig hospiterings/trainee-ordning for Ibsen Studies).

På nettsidene til Ibsen Studies er lenken om karrieremuligheter noe skjult (under students life), men mest uheldig er det at den ikke er koblet direkte til Ibsen Studies, men omhandler humaniora generelt. Det anbefales å løfte et eller flere karriereintervju med tidligere masterstudenter fra Ibsen Studies i spennende jobber, frem og gjøre den mer synlig, gjerne ved å ha et karriereintervju med en tidligere MA-student godt synlig på siden.

Ibsen Studies er et program som utmerker seg med mange internasjonale studenter og som er forankret innen et globalt, faglig forskningsfelt. Alumni-ordninger som innebærer at tidligere studenter organiserer seg i et alumni-nettverk, vil presumptivt være kjent for flere av de internasjonale studentene (særlig fra USA og Tyskland), og vil kunne bidra til et bredere arbeids- og traineemarked for nåværende masterstudenter. Dette er viktig å kommunisere at alumniordningen både er et gode for nåværende studenter, samtidig som ordningen må tilby noe for tidligere studenter utover det rent nettverksmessige for eksempel forelesninger og deltagelse på arbeidslivsdag (se under). Det oppfordres til å vurdere opprettelse av en alumniordning for Ibsen Studies.

Læringsutbytter og studier i inn- og utland

Studentene har mulighet for å studere utenlands, og to sentre (Romania og Tsjekkia) oppgis som samarbeidsinstitusjoner. Dette virker som et svært moderat antall samarbeidspartnere (umiddelbart tenker vi at Det norske institutt i Roma er aktuelt) og Ibsen Studies oppfordres til å identifisere og opprette avtaler med flere. Punktet om studier i utlandet er ikke nevnt i læringsutbyttene, men det oppgis at studier gir kunnskap om internasjonal Ibsen-litteratur og referanser, samt kjenner til ulike Ibsen oppsetninger fra et globalt, interkulturelt perspektiv.

2. Vurdering om fagmiljø og emnetilbud

Fagmiljøet ved Ibsen Studies består av tre fagansatte og en studiekonsulent. Fordi den ene professoren er for tiden dekan og den andre senterleder, har fagområdet ansatt to vikarer: en førsteamanuensis og en førstelektor. Det er noe vanskelig å få oversikt over fagmiljøet ved Ibsen Studies – det må siles fra Ibsensenterets ansatteoversikt.

Det er også vanskelig å se at det foreligger noen vurdering av trivselsundersøkelse ved Ibsen Studies eller evalueringer/refleksjoner omkring fagmiljøet. Det oppfordres til at spesifikt fagmiljø fremkommer på Ibsen Studies' egen nettside, og at samarbeid og trivsel i den brede faggruppen adresseres eksplisitt i neste programevaluering. Disse faktorene kan ha betydning for kvaliteten på arbeidet og for studentenes tilfredshet med og trivsel på studiet.

Emnetilbudet er godt og oversiktlig presentert i egenrapporten og på nettet. Det fremstår positivt og hensiktsmessig at masteroppgaven (60 studiepoeng) påbegynnes allerede i 2. semester. Kursene som har vært gitt fremstår spennende, dels innovative og brede nok til å sikre masterstudentene en omfattende og attraktiv utdanning sett fra et arbeidslivsperspektiv. Egenevalueringene viser også fornøyde studenter, og de få kritiske tilbakemeldingene som fremkommer blir møtt på en konstruktiv måte av faglærerne som en måte å forbedre emnet ytterligere på.

Korte kommentarer til emneevalueringene følger her:

IBS4105 – Når undervisninga drives modulbasert, er det viktig at eksamen ikke alltid er i det mer «tradisjonelle» området. God kjennskap til akademisk lesning er forventet på masternivå, men der det er en stor utfordring med akademisk lesning, kan man vurdere å tilby et kort introkurs i leseteknikk og lignende utafor emnets vanlige timer.

IBS4205 – Her er det viktig at studentene har et godt grunnlag. Dersom man mangler kunnskap rundt mer grunnleggende tekniske løsningene, blir denne typen aktivitet fort langt mindre lærerik enn den ellers kunne vært.

IBS4102 – Flere forelesere fører ofte til fragmentering av pensum. Her kan kollokvie-/seminargrupper med fagansvarlig være til hjelp. Hvis ikke fagansvarlig har mulighet, kan man vurdere å ta i bruk læringsassistenter. Dette er også en god måte for studenter seinere i løpet å få arbeidserfaring og forbedre formidlingsevnene sine.

IBS4210 –Overgangen fra semesteroppgave til mappeoppgave gjør nok lite for oppmøte, men kan føre til at studentene jobber mer jevnt gjennom semesteret (og dermed også et bedre grunnlag for aktiv deltagelse i undervisninga). Samtidig burde man alltid være oppmerksom på hvilke eksamensformer som finnes i andre fag studentene tar, slik at man får en viss variasjon. Her er det naturligvis forskjell mellom bachelor og master.

IBS4000 – Flere av tilbakemeldingene, også for andre fag, viser at noe bedre introduksjon til grunnleggende akademisk arbeid kan være fordelaktig. Dette er følgelig et viktig fag, men kan naturligvis bli litt langtekkelig for noen. Muligens kunne man tenkt seg å arrangere et par frivillige ekstratimer (/kollokvier) på starten av semesteret for å gi kunnskapen som trengs for kurset, men det er selvfølgelig opp til ressursene tilgjengelig.

Om emneevalueringene: Emneevalueringene er gjort på veldig ulik måte: noen er anonyme, andre åpne, noen lærerforfattet, andre skrevet av studenter. Dette synes også med hensyn til hva de tar for seg. En mal med en tydeligere liste ting som bør nevnes, hadde kunnet gjøre evalueringene nyttigere. Andre studier på ILN har en mal for disse undersøkelsene med visse rangeringsspørsmål og en generell tilbakemelding i fritekst. Rangeringsspørsmålene gir data man lett kan sammenligne, mens friteksten gir studentene mulighet for å uttrykke ting spesielt relevant til emnet.

6. Vurdere hvorvidt programmet vektlegger arbeidslivsrelevans og internasjonalisering, legger til rette for et godt læringsmiljø og har god gjennomføring.

Arbeidslivsrelevans

Egenevalueringen viser at Ibsen Studies har fokus på og satt seg godt inn i betydningen arbeidslivsrelevans har for masterprogrammet. Det vises til en positiv utvikling der masterkandidater fra humaniora opplever større etterspørsel på arbeidsmarkedet. Imidlertid viser Studiebarometeret fra xx at masterstudenter ved Ibsen Studies scorer arbeidslivsrelevansen svært lavt – og lavere enn alle litteraturutdanninger. Programmet har respondert på dette og på at både BA- og MA-studentene siden 2018 etterspør bedre muligheter for praksis i utdanningen og bedre veiledning om muligheter i arbeidslivet. Høsten 2020 ble derfor praksisemnene Nordisk prosjektsemester (ILN4900) og Forskningsprosjektsemester (ILN4950) tilgjengelige for studentene på Ibsen Studies. Så langt er det kun én student som har

gjennomført forskningsprosjektsemester og én student som har gjennomført prosjektsemester på masterprogrammet i Ibsen Studies. Det er generelt mange studenter ved HF som ikke benytter seg av tilbud om praksisplasser.

Etterspørselen etter mer praksis fra studentene sett i sammenheng med den lave andelen studenter som benytter seg av praksistilbudet, kan tyde på at utformingen av dette praksissemesteret ikke er ideelt. For mange studenter kan det være høy terskel for å gå i praksis i et helt halvår samtidig som de da også fraskriver seg muligheten til å skrive en 60-poengsmasteroppgave. Av den grunn kan det hende man burde se på alternative løsninger som 10-poengspraksisemner hvor studenten enten er i praksis 1-2 dager i uka gjennom semesteret eller 4-5 uker sammenhengende på et passende tidspunkt i semesteret. Dette kan også gjøre det lettere å finne gode praksisplasser ettersom ansvaret da er noe mindre. Denne typen praksis har vært vellykket på andre studier, både fordi studentene rapporterer høyt læringsutbytte og fordi den har en relativt langt høyere andel deltagere. Å forhøre seg med studentene om de ville sett denne typen praksis som mer relevant eller om de har andre forslag, er uansett en god idé.

Det kan være grunn til å undersøke hvorfor tallet er så vidt lavt (skal vi snakke med studentene?). Kan en årsak være at det er utfordrende og lite forutsigbarhet med hensyn til å finne praksisplasser? Det burde ikke være slik: arbeidslivsundersøkelsen fra 2016 viser at den klart høyeste andelen som har ansatt kandidater fra UiO, finner vi i offentlig administrasjon og i kulturell virksomhet med henholdsvis 54 og 46 prosent (se side 20). Det er med andre ord en rekke arbeidstagerer med HF-bakgrunn som jobber i kulturfeltet og som kan være behjelpelig med å finne arbeidsplasser (igjen ser vi gevinsten av å initiere en alumniordning). En annen mulig årsak til at så vidt få velger praksis, kan være fordi tilbudet ikke er tilstrekkelig godt kjent. Har programmet lyktes i å formidle verdien av praksis og hvordan dette kan gi særlig kompetanse som i et karriereløp vil være attraktiv? Det foreslås at det gjøres en emneevaluering av de to kursene selv om materialet er lite – kanskje bør denne også inkludere refleksjoner fra praksisstedene.

Internasjonalisering

Faglig sett er Ibsen Studiet tydelig preget av en internasjonal forankring, både når det gjelder pensumlitteratur, lærere, foredragsholdere og relevante problemstillinger knyttet til emner og masteroppgaver. Ikke minst er dette tydelig til stede i emnet IBS4102, som setter søkelys på Ibsens internasjonale resepsjon. Den elegante introduksjonsfilmen etterlater heller ingen tvil om at Ibsen er en dikter av internasjonalt format, og at Ibsen Studies studerer dikteren fra et globalt heller enn lokalt perspektiv og at Ibsen-senteret er verdensledende på forskningen om ham. Det fremkommer imidlertid noe mindre tydelig hvordan kunnskapen om Ibsen kan brukes på et internasjonalt arbeidsmarked.

Senteret har fokus på de mange internasjonale studentene og har siden høst 2021 arrangert oppstartsseminaret for internasjonale masterstudenter ved ILN. Dette er et godt tiltak, men det oppfordres til å skape arenaer hvor norske og utenlandske studenter møtes sammen for å skape et mer robust miljø med mulige synergieffekter av faglig-kulturell art.

Programmet gir muligheter for utreise, men egevalueringen peker på at få benytter seg av tilbudet. Dette virker forståelig all den tid miljøet lokalt er så internasjonalt og mange av studentene er innreisende utvekslingsstudenter. Derimot kunne man vurdere å koble praksisopphold for norske studenter til muligheten for å legges internasjonalt; dette kan være utfordrende praktisk-administrativt og viser betydningen av å inkludere administrasjon i programmets virksomhet.

Det er veldig bra med et internasjonalt fokus, men det er også stort behov for å løfte Ibsenkunnskapen her i Norge. Her har Ibsen Studies et fortrinn ved å fokusere på det tverrfaglige. Det anbefales og, i tillegg til det internasjonale fokuset, og også vektlegge betydningen av Ibsen i norsk skole - både grunn- og videregående skole. Det kunne for eksempel vært utviklet etter- og videreutdanningskurs myntet på lærere - med vekt på det tverrfaglige.

Læringsmiljø

Egenevalueringen skisserer et spenn i læringsmiljøet før og etter pandemien, og slik det var i løpet av nedstengingen. Studiebarometeret viser at masterstudentene ved Ibsen Studies scorer litt under gjennomsnitt for alle litteraturretninger. Det beskrives i korte trekk flere negative implikasjoner for studentenes læringsmiljø, og noe positive knyttet til fleksibel undervisning og effektiv kommunikasjon. Selv om de radikale tiltakene grunnet pandemien er et tilbaketrukket kapittel, vil vi oppfordre Ibsen Studies til å skissere mulige tiltak ved andre mer alvorlige situasjoner basert på erfaringene man har gjort seg i løpet av pandemien.

Det beskrives gode systemer for å si fra om både positive og negative forhold knyttet til fysisk og psykososialt læringsmiljø (Si-fra-systemet, læringsmiljøkontakt ved fakultetet og UiOs studentombud).

Egenrapporten beskriver hvordan lokalitetene ved Ibsen Studies er spredt på tre steder, men med muligheter for tilgang til ytterligere flere lokaler. Vi forstår at disse lokalitetene er lett tilgjengelig for hverandre og det er positivt. Det beskrives hvordan masterstudentene har egne lesesalsplasser; det ville vært interessant å vite hvorvidt disse er i nærhet av kontorene til de fast ansatte og om det er noen sosiale treffpunkter mellom masterstudentene og de fast- og midlertidig ansatte. Mulige møtesteder mellom masterstudenter og stipendiater kan være gunstig med tanke på karriereutvikling for studentene, og gi inspirasjon i arbeidet med masteroppgaven. Bruken av gruppeveiledning fremstår som et svært godt tiltak, både faglig ved å utforske veilederformen og som læringsmiljøfremmende tiltak.

Bruken av læringassistenter på program- og/eller emnenivå fremstår som et godt læringsmiljørettet tiltak. Dette gjelder særlig i fag med flere ulike forelesere hvor studentene rapporterer at pensumet til tider blir fragmentarisk uten noen tydelig rød tråd. Aktivitetene disse har ansvar for (gruppemøter, kollokviegrupper, øvrige sosiale sammenkomster) fremstår svært positive og det er grunn til å oppfordre at Ibsen Studies fortsetter å satse på denne ordningen.

Studentutvalget ved ILN virker å være et viktig organ for å ivareta studentenes psykososiale læringsmiljø. Det er positivt å lese at det finner sted et fruktbart samarbeid mellom dem og studieadministrasjonen ved ILN. Det beskrives generelt lite om studieadministrasjonens oppgaver ved Ibsen Studies og deres rolle i masterprogrammet og ovenfor studentene. Studieadministrasjonen er ofte den delen av virksomheten som studentene kommer nært på og vi oppfordrer Ibsen Studies til å se på bruken av studieadministrasjonen og innhente synspunkter fra denne for å optimalisere tilbudet, både faglig og sosialt ved Ibsen Studies. Studieadministrasjonen er gjerne tett på studentene og har gjerne høy faglig kompetanse, men er ofte en noe utnyttet ressurs. Det oppfordres, i den grad dette ikke allerede er gjort, til å inkludere studieadministrasjonen tett i både forskning, undervisning og tilrettelegging for et godt læringsmiljø ved Ibsen Studies.

Det beskrives også hvordan det er mulighet for å søke om midler til faglig-sosiale arrangementer, men oppgis ikke i hvor stor grad ordningen benyttes. Det oppfordres til å se på dette og, i tilfelle lavt forbruk, oppfordre Ibsen Studies til å annonsere tilbudet bedre.

Generelt fremstår læringsmiljøet ved Ibsen Studies som svært godt, og måten man har greid å implementere faglig-sosiale aktiviteter ved hjelp av studentene er forbilledlig.

Gjennomføring

Ibsen Studies har høy studiepoengproduksjon (38,33) og ligger over snittet over emner ved HF.

3. Sammenfattende begrunnelse for programmets videreføring, endring eller nedleggelse

Ut fra den dokumentasjon vi er blitt fremlagt, mener vi masterprogrammet i Ibsen Studies er av høy faglig kvalitet. En liten stab utfører et stort arbeide i forskningsfronten og er flinke til å gi masterstudentene ansvar for å skape et godt læringsmiljø. Ut fra emnebeskrivelser og pensumlister fremstår det faglige nivået som høyt.

Studiet er eksemplarisk i måten det tilbyr et internasjonalt orientert fag- og forskningsmiljø til å gi masterstudenter svært god undervisning og tilgang på faglige ressurser i verdensklasse. Den vellykkede ambisjonen med å ha en forfatterforankret studie (Ibsen) som samtidig favner et større felt av nordisk litteratur, resepsjon og digital humaniora viser hvordan forfatterskapsstudier fortsatt kan ha relevans.

Videreutviklingen av digital humaniora som planlegges startet våren 2023 fremstår viktig og innovativt i et forskningslandskap hvor humaniora og teknologi i stadig større grad møtes gjennom arbeidet med store tekstmengder.

4. Ved anbefalt videreføring av programmet, skissere fokus i det videre kvalitetsforbedringsarbeidet.

Evalueringskomiteen vurderer det slik at arbeidet med fokus på og tilrettelegging for arbeidslivsrelevans er særlig viktig i det videre kvalitetsforbedringsarbeidet. Arbeidet med å oppmuntre studenter til å ta praksisrettede emner bør styrkes. Komiteen har foreslått noen tiltak

- 10 poengs kurs (lettere å effektivere for studenter og arbeidsgivere enn større kurs)
- Arbeidslivslivslunjsj for bedrifter og institusjoner
- Alumumniordning med vekt på arbeidsliv.
- Kartlegging av interne arbeidsplasser
- Mulighet for internasjonal praksis
- Bedre oversikt over praksisplasser og mulige arbeidsoppgaver på hjemmesiden til MA-emnet/Ibsen studies

Det oppfordres til at listen over arbeidslivsrelevante tiltak utvides ved hjelp av de fagansatte, studieadministrasjonen ved ILN og studiekonsulent ved Ibsen Studies. Komiteen ber også Ibsen studies vurdere å etablere rutiner som forenkler prosessen for de praksisstedene (arbeidsoppgaver, mentorordning, tidsbruk etc) som de etablerer samarbeid med. Vi kjenner

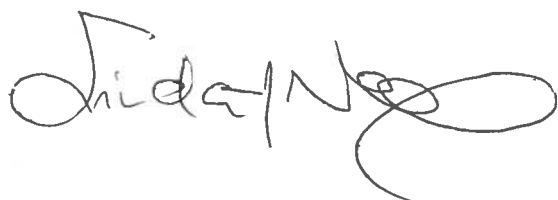
til at Nasjonalbiblioteket har gode rutiner for praksis og kan kontaktes. Dersom arbeidsgiver tilbys en "praksispakke" (tilpasset små, mellomstore eller store bedrifter/institusjoner) vil dette presumptivt gjøre det enda mer attraktivt å melde seg som praksissted. Det oppfordres også til å fortsette arbeidet med å få studentene til å velge praksisrettede emner. Ibsen Studies bes vurdere hvorvidt det vil være hensiktsmessig å opprette kurs i etter- og videreutdanning beregnet for lærere i norsk skole. Dette vil være viktig for å sikre kunnskap om Ibsen blant nye generasjoner i tillegg til å kunne gi ekstra finansiering av studiet gjennom studiepoeng.

Det oppfordres til at Ibsen Studies vurderer behovet for ytterligere ressurser til å utvikle satsningen på digital humaniora videre. Per nå synes programmet å mangle fagpersoner med teknologisk bakgrunn noe som vil være viktig for å gi satsningen på digital humaniora kredibilitet og en reell tverrfaglig design.

Panelet merker seg at administrasjonen knyttet til Ibsen Studies er usynlig i materialet vi har fått tilsendt. Vi oppfordrer til at det legges til rette for at det studieadministrative arbeidet også blir synlig i neste rapport slik at det også gis mulighet for utvikling og forbedring ved behov. Vi oppfordrer til at fagansatte og administrasjon samarbeider - noe vi på generell basis tror vi vil være til det beste for både studenter, administrativt ansatte og de fagansatte.

Tromsø/Oslo, 13. februar 2023

Linda Nesby

Bergljot Øyrehagen Geist

Erlend Myklebust

